

Kommersiell ensretting:

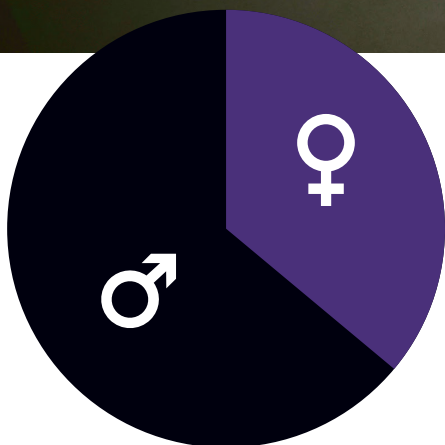
– Ingenting tyder på at kvaliteten i barnehagene blir bedre med konkurranse

Foto: Johnny Cohen/Unsplash.

Aksjonerer mot skyhøye leiepriser:

– Det er ikke du som har vært dum fordi du ikke sjekket alle kroker før du flyttet inn

Foto: Guro Aaråsén.

Illustrasjon: Rødt Nytt.

Hvordan står det til med norsk likestilling?

Kjønnsforskjeller i tall og fakta

LEDER:

“Helsetilbud er infrastruktur og skal avgjøres politisk.”
SILJE KJOSBAKKEN, NESTLEDER I RØDT

HALVE HIMMELEN ER VÅR:

“Vi trenger et desentralisert fødetilbud med nok kapasitet i hele landet.” SEHER AYDAR, VARA TIL STORTINGET

Silje Kjosbakken
silje@roedt.no
2. nestleder i Rødt

Hvem skal bestemme hvor vi skal føde?

LEDER

Det nærmer seg den internasjonale kvinnedagen 8. mars, men på grunn av koronasituasjonen blir det vanskelig å gå i tog som vi pleier. En av parolene jeg gjerne skulle gått bak er kravet om fullverdige helsetilbud der vi bor. Særlig retten til å føde der man bor fortjener ekstra fokus under årets markeringer av kvinnedagen.

Norske kvinner har fått stadig lengre reisevei til fødetilbud fordi helseforetakene med skiftende regjeringers velsignelse har lagt ned fødeavdelinger og fødestuer på lokalsykehus. Det praktiseres også sommerstenging av fødeavdelinger flere steder i Norge. Resultatet er at antall fødsler som skjer utenfor sykehus er nesten doblet de siste tretti årene. En hovedårsak til at fødetilbudet bygges ned er den såkalte foretaksmodellen, som ble innført i 2001. Den gjør at sykehusene er underlagt styringsprinsipper som er tilpasset privat næringsliv – ikke offentlige velferdstjenester. Hvis det ikke er «lønnsomt» å opprettholde et fødetilbud, blir det lagt ned og kvinnene må finne seg i å reise lengre for å føde.

Et nylig eksempel, som har fått mye oppmerksomhet den siste tiden, er fødeavdelingen ved sykehuset i Kristiansund. Den har vært utsatt for en gradvis og langvarig motarbeidelse fra helseforetaket. Stortinget vedtok imidlertid i mai 2020 at regjeringen skal sørge for at fødeavdelingen i Kristiansund består inntil fødeavdelingen ved det nye sykehuset er i drift. Likevel har helseforetaket nå vedtatt at alle som skal føde på Nordmøre, må reise til Molde. Det gir grunn til å spørre seg om det er de folkevalgte eller helsedirektørene som bestemmer sykehuspolitikken her i landet.

Foretaksmodellen flytter beslutninger som tidligere ble tatt av de folkevalgte inn i lukkede styrerom. Eksempelet fra Kristiansund viser at foretaksmodellen hindrer demokratisk styring av helsetilbudet vårt. Rødt vil derfor fjerne foretaksmodellen og gjeninnføre folkevalgt kontroll over sykehus og fødetilbud. Helsetilbud er infrastruktur og skal avgjøres politisk. Det krever en åpen og demokratisk styringsmodell.

Et godt utbygd og desentralisert tilbud til fødende kvinner, som er åpent hele året, er avgjørende for god helse og et godt familieliv, reduserte forskjeller og grunnlag for bosetting over hele landet. Kampen om fødetilbudet er derfor både kvinnekamp, klassepolitikk og distriktpolitikk.

Rødt Nytt

Redaktør:
Brage Aronsen
brage@roedt.no

E-post:
roedt@roedt.no

Telefon: 22 98 90 50

Konto: 7874 05 56478

ISSN: 1504-7660 (avis)
1504-7679 (pdf)

Trykkeri: Nr1Trykk

Utgiver: Rødt
Dronningens gate 22
0154 Oslo

Ensretting: Den kommersielle ensrettingen i barnehagesektoren truer pedagogikken. Foto: Aaron Burden/Unsplash.

PROFITTFRI VELFERD

Åsne Hagen asne.hagen@gmail.com

– Det er ingenting som tyder på at kvaliteten i barnehagene blir bedre med konkurranse, sier forsker Hanne Fehn Dahle.

Dahle er høgskolelektor ved Høgskolen Innlandet og førsteamanuensis ved Institutt for barnehagelærerutdanning, OsloMet. Hun tok nylig doktorgrad med avhandlingen *Butikk eller pedagogikk? En studie av store private barnehagekjeder i Norge*, basert på intervjuer med barnehagelærere i de store kjedene.

– Jeg får mange henvendelser fra barnehagelærere som kjenner seg igjen, og sier ting som «det er som at du beskriver livet mitt». Det er kjempeåpent! Jeg har hatt mange samtaler på kveldene med folk som vil fortelle om hvordan de har det i sin barnehagekjede. Men folk tør ikke fortelle disse historiene utad.

Får ikke ytre seg

Mange av dem Dahle har snakket med jobber i store kommersielle kjeder og har skrevet under på arbeidskontrakter som hindrer dem i å uttale seg offentlig om forholdene i barnehagen. De er nemlig pålagt å ta hensyn til selskapets interesser.

– En slik type kontrakt vil ikke være lovlig i en kommunalt drevet barnehage. Men de kommersielle kjedene forholder seg til aksjeloven og er i direkte konkurranse med andre selskaper, forklarer Dahle. Hvordan barnehagene jobber er en faktor i denne konkurransen, og dermed en forretningshemmelighet.

Regjeringen Solberg mener at konkurranse vil føre til bedre kvalitet. Selv trekker Dahle motsatt konklusjon, basert på funnene i doktorgradsarbeidet:

– Det er ingenting som tyder på at kvaliteten blir bedre med konkurranse, særlig ikke hvis det fører til at barnehagelærere nektes å samarbeide. Pedagogisk utvikling og innovasjon fordrer at man kan diskutere åpent og fritt.

Forskjell på privat og kommers

Dahle understreker at det er viktig å skille mellom de store kommersielle kjedene og enkeltstående private barnehager.

– Mye ligger nok i om man har et profittmotiv eller ikke. De enkeltstående barnehagene er gjerne drevet som stiftelser – foreldredrevne barnehager og menighetsbarnehager. De drives mer ut fra hva de ansatte ser at barna har interesse og behov for, slik utvikles pedagogikken i samarbeid med barn og foreldre, sier Dahle.

Dette står i sterk kontrast til de kommersielle barnehagenes tilnærming:

– I de store barnehagekjedene vedtas det pedagogiske innholdet eller konseptene på konsernnivå og utvikles av eierne. Stort sett har ikke pedagogisk leder eller barnehagelærerne vært med på å utvikle innholdet, i stedet blir det bestemt at alle barnehager skal følge bestemte programmer som kjeden markedsfører seg med, og som utgjør konseptet. Da er det ikke mye rom for faglig skjønn.

Ensretting og branding

– Læringsverkstedet, den største kjeden, har ett program per dag: en dag med matematikk, en med sosial kompetanse, en med språk, og så videre. Programmene er utviklet av en av eierne, og dette skal alle barnehagene jobbe med. Også interiøret skal være likt, de samme fargene og det samme leketøyet. I norsk barnehagesammenheng er vi vant med at barnehagen har lokal forankring, for kjedene er det viktigere at barnehagen skal se helt lik ut uansett hvor i landet den ligger. Som informantene sier, man skal slippe å lese på skiltet at det står «Læringsverkstedet». Man skal forstå det idet man kommer inn.

Assosiasjonene til Starbucks er ikke langt unna, og Dahle mener kjedenes vekt på kjente konsepter nettopp kan kalles en «McDonaldsifisering» av barnehagefeltet.

– Du vil ikke ha overraskelser når du går inn på en McDonalds, du vil vite hva du får. Barnehagekjedene er bygd opp ut fra samme logikk. De selger barnehage som et ferdig produkt: dette er det du får som forelder hvis du kjøper

barnehager

barnehageplass her. Kjeden har også kontroll med at alt gjøres på samme måte i hver filial. Regionssjefer drar på inspeksjon i barnehagene. Har noen malt en stol i feil farge, får de utdelt rett fargekode for å male om. Det er sterk kontroll på at man følger konseptet, dette handler om å få seg markedsandeler.

Rammer pedagogikken

Dahle påpeker at pedagogikken rammes med en så sterk sentralisering.

– Pedagogikk ligger i relasjonen mellom de ansatte og barna. Som pedagog i barnehagen må du ta mange avgjørelser hver dag basert på fagkunnskapen din. Hvis du står der med noen toåringer som har en konflikt om en leke, så må du gå inn og veilede – det kan ikke vente til du skal ha sosial kompetanse som tema i overimorgen. Hvis barna er ute i skogen og legger steiner oppå hverandre og vil vite hvor mange det er, er det en anledning til å vise dem mengder og telling, ikke vente til matematikk på mandager. Fokuset på timeplan gjør at barnehagen ligner mer på skole, sier Dahle. Hun presiserer at det også finnes kommuner som kjøper inn lignende programmer til barnehagene.

Dahle er bekymret for tempoet de kommersielle kjedene tar over i.

– De store kjedene kjøper nesten en privat barnehage i uka og underlegger seg stadig flere. Vi vil miste alle de enkeltstående om det ikke blir tatt grep. Hvis det er flere barnehageplasser enn barn, kan kommunen bare legge ned egne barnehager og ikke de private. Kombinasjonen av kommersielle oppkjøp og nedlegging av kommunale barnehageplasser gjør at vi står i fare for å bare ha de kommersielle kjedene etter hvert. Det vil kunne føre til at man mister det mangfoldet man er interessert i. Det er fire store kjeder nå, og de vil sannsynligvis begynne å kjøpe opp hverandre etter hvert, sier Dahle.

Snur trenden i Bergen

I Bergen vurderer kommunen nå å kjøpe de 18 barnehagene til den private kjeden Akasia. Sofie Marhaug, gruppeleder for Rødt i Bergen bystyre, sier det vil være et gjennomslag for partiet:

Forsker: Hanne Fehn Dahle. Foto: Privat.

1. kandidat i Hordaland: Sofie Marhaug. Foto: Ihne Pedersen.

– Dette har vært det viktigste kravet vårt under budsjettforhandlinger med byrådet i Bergen i 2019, og vi foreslo det samme i vårt alternative budsjett i 2020.

Marhaug mener kommunen bør kjøpe opp flere barnehager dersom sjansen byr seg, og håper også andre kommuner vil ta i bruk oppkjøp fra private når barnehagedekningen øker og barnetallene går ned. Hun advarer særlig mot å la barnehage være butikk:

– Stadig flere av de private aktørene styres av noen pengesterke kommersielle aktører. For meg virker det som at de kommersielle aktørene er veldig opptatt av å score bra på foreldreundersøkelsene, og å tilpasse seg foreldrenes behov og forventninger. Det er slett ikke sikkert at disse forventningene samsvarer med hva som er god pedagogikk, hva som er barnas beste. At noen tjener seg søkkrike og gjemmer bort penger i skatteparadis, enten paradiset er Bø i Vesterålen eller Cayman Islands, har heller ikke særlig mye med mangfold å gjøre.

Marhaug, som også er førstekandidat til Stortinget for Rødt i Hordaland valgdistrikt, mener barnehageloven må endres for å sikre profittfrie barnehager.

– I loven står det at kommersielle eiere ikke kan ta ut mer enn et «rimelig årsresultat». Det hindrer ikke at millioner av kroner tas ut av barnehagene til privat berikelse. Hullene i loven må tettes, fastslår Marhaug.

RØDT Norge RUNDT

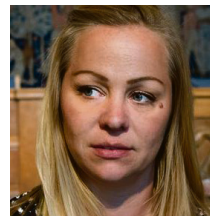

HORDALAND:

– Hårreisande lønspolitik

Raudts alternative budsjett for Bergen finn pengar til velferd og gratis SFO ved å kutte i konsulenttenester, byrådsmodellen og politikarløn.

– Det er hårreisande at Bergen bidreg til å auke klasseforskjellar med lønspolitikken, mens tilsette i førstelinja i koronakrisa berre får usselt klapp på skuldra framfor reallønsvekst, seier gruppeleier for Raudt i Bergen bystyre, Sofie Marhaug, til NRK Vestland.

OSLO:

– Usolidarisk!

Protester fra Rødt og fra bydel Gamle Oslo hjalp lite. Bystyret i Oslo vedtok før jul å fortsette med lønnen som den er i dag.

– I disse tider sitter vi i forhandlinger med byrådspartiene om Oslo-budsjettet. Det er veldig trangt og lite penger. Når man står i en sånn situasjon er det oppsiktsvekkende og usolidarisk å ikke kutte i sin egen lønn, sier gruppeleder for Rødt, Eivor Evenrud, til Dagsavisen.

VESTFOLD:

Gladnyhet til 5000 elever

Elever på de videregående skolene i Vestfold har til nå betalt for skoleskyss av egen lomme, men framover vil alle skoleelever som har rett til det få gratis skoleskyss.

– Gratis skoleskyss slik elevene har rett til, har vært et av våre viktigste krav i forkant av budsjettforhandlingene, sier fylkestingsrepresentant for Rødt, Maren Kurdøl, til Østlandsposten.

ØSTFOLD:

– Ekskluderende boligpolitikk

Det er ikke bare i hovedstaden at boligprisene løper løpsk.

– Det blir større og større gap, og unge får ikke spart nok penger fordi nettopp prisveksten er så stor. I dag må man ha arvet eller ha foreldre som deler på utgiftene, og det kan ikke være nøkkelen for å komme inn på markedet, sier gruppeleder for Rødt Fredrikstad, Hannah Berg, til Fredrikstad Blad.

HALVE HIMMELEN ER VÅR

Seher Aydar er vararepresentant for Rødt på Stortinget og kvinneaktivist. Hun skriver om feminisme i Rødt Nytt.

Vi vil ha føden der vi bor!

Over stadig større deler av landet reiser folk seg mot direktørveldet i helseforetakene, og kjemper for lokalsykehuset sitt, for fødeavdelingen sin.

Hvert år føder over femti tusen kvinner i Norge. Med slagordet «Trygghet for barn og mor. Vi vil ha føden der vi bor!» har Bunadsgeriljaen reist kampen for tygge fødsler. Det er ikke så rart at planene for nedleggelse av fødeavdelinger skaper så store protester. Det er dobbelt så høy risiko for livstruende komplikasjoner når det er over én times reisevei til fødeinstitusjon. En nedleggelse av fødeavdelingen i Kristiansund gir kvinner i Aure, Halså og Smøla en reisevei på opptil tre timer. Dette er å planlegge økt risiko.

Gravide har fått stadig lengre vei til fødetilbud fordi helseforetakene har lagt ned stadig flere fødeavdelinger og fødestuer på lokalsykehus. Antallet kommuner der kvinner har reisetid på over to timer til nærmeste fødetilbud, har økt med fem prosentpoeng fra 2012 til 18 % i 2019. Lang reisevei med skiftende vær- og føreforhold, fører til utrygghet. Vi trenger et desentralisert fødetilbud med både nok kapasitet og bemanning i hele landet.

”

Markedsstyring av sykehusdriften undergraver fagmiljøene, arbeidsforhold og reduserer pasientsikkerhet.

I flere helseforetak planlegges det nå å redusere liggetiden for fødende på sykehus. Når den nye kvinneklinikken ved Haukeland universitetssjukehus står ferdig om to år, er det planlagt at 40 % skal reise hjem 6–24 timer etter fødselen. Det nye Stavanger universitetssjukehus skal bygges uten barselhotell.

Kvinner kommer i andre rekke når politiske avgjørelser blir tatt. Som andre kvinnelederte yrker opplever også ansatte i fødeavdelinger stort arbeidspress, for dårlig grunnbemanning, og ufrivillig deltid. 25 % av jordmødrene får tilbud om full stilling etter endt utdanning, selv om 67 % ønsker å jobbe heltid. Markedsstyring av sykehusdriften undergraver fagmiljøene, arbeidsforhold og reduserer pasientsikkerhet.

Rødt vil avvikle helseforetaksmodellen. Sykehusene bør organiseres som offentlige forvaltningsorganer, ikke som bedriftsøkonomiske foretak. Vi jobber for å gi tilbake befolkning og folkevalgte makta over helsevesenet, og å sikre nærhet til sykehustilbudet.

Kvinnens behov for kontinuitet i svangerskapsfødsel og barselomsorgen, kan ikke ofres for direktørenes prestisjeprosjekter og foretaksmodellens markedsprinsipper. Nå må regjeringen lytte: Trygghet for barn og mor. Kvinner vil ha føden der vi bor!

Vil ha innflytelse: Rødt ønsker et forpliktende samarbeid med en ny regjering. Foto: Stortinget

STORTINGSVALGET

Brage Aronsen brage@roedt.no

– En ny regjering er ikke nok i seg selv. Rødt jobber for et virkelig retningsskifte i norsk politikk. For å få til det vil vi binde Vedum og Støre til masta gjennom en samarbeidsavtale, sier Bjørnar Moxnes.

I midten av januar presenterte Moxnes konklusjonene fra en arbeidsgruppe i Rødt som har sett på lokale og nasjonale erfaringer, hvordan Rødt kan sikre at viktige saker avgjøres på venstresida og forhindre at politikken for profittfri velferd, klima- og næringspolitikk og skattepolitikken avgjøres med høyresida, etter stortingsvalget. Gruppen har jobbet med parlamentarisk samarbeid og gjennomslag, kartlagt positive og negative erfaringer med parlamentarisk samarbeid fra den radikale venstresida i andre land samt Rødts egne erfaringer, lokalt og fra Stortinget.

– Vi har ikke tatt stilling til hvilke krav Rødt skal prioritere i eventuelle samtaler eller forhandlinger med andre partier. Men vi har gjennomgått erfaringer med samarbeid mellom den radikale venstresida og de øvrige partiene i andre land, og mellom Rødt og de andre partiene lokalt og nasjonalt. Kortversjonen av våre konklusjoner er at Rødt bør søke å få til en samarbeidsavtale med en ny regjering.

Vil ha noe igjen for å være støtteparti

– Vi er bekymret for en rødgrønn reprise, altså at vi får en ny regjering, men ikke en reell ny politisk retning. Eller at vi får en regjering bestående av Arbeiderpartiet og Senterpartiet som vil kjøre slalom i Stortinget ved å samarbeide med høyresida den ene dagen og venstresida den andre. Vi vil binde Jonas Gahr Støre og Trygve Slagsvold Vedum til masta gjennom en forpliktende avtale. Hvis Rødt kommer inn på Stortinget med et titalls representanter skal vi ha noe igjen for å støtte en ny regjering, sier Moxnes.

– Det er viktig å huske at forskjellene i Norge har økt både når Arbeiderpartiet har styrt alene, under de åtte årene med rødgrønn regjering og under ulike borgerlige regjeringer. En ny regjering er ingen garanti for forandring. Skal vi få gjort slutt på at forskjellene bare fortsetter å øke, hindre at skattepenger bevilget til velferd hentes ut til privat berikelse eller stoppe den sosiale dumping

Last ned rapporten som PDF:

som brer om seg i bransje etter bransje, må Rødt ha ei hand på rattet. Vi tror et sterkt Rødt med et formelt samarbeid med en ny regjering er det mest effektive middelet for å sikre reell forandring.

Både Støre og Vedum virker ganske lunkne til et samarbeid med Rødt?

– Det kan nok ha sammenheng med at de ønsker nettopp muligheten til å samarbeide med venstresida om distriktspolitikk den ene dagen og så gå til Erna Solberg for å få støtte til skattepolitikken dagen etter. Men Rødt er ikke interessert i å være noen dørmatte som skal sikre en ny regjering stemmene de trenger når de måtte ønske det. Vår støtte kommer med betingelser. Det er derfor vi sier at vi ønsker en forpliktende avtale med en ny regjering.

– Folk flest, og særlig rødgrønne velgere, vil ha et oppgjør med Forskjells-Norge. En ny regjering som ikke vil være med på dette vil ha et forklaringsproblem overfor velgerne. Men nå skal vi ut i en lang valgkamp, og vår plan A er å sikre et vendepunkt, så er det velgerne som avgjør.

– Siden forrige stortingsvalg har vi doblet antallet lokallag og mer enn tredoblet medlemstallet. De to siste årene har vi dessuten ligget stabilt over sperregrensa på snittet av meningsmålingene. Alt ligger til rette for at Rødt kommer til å spille en stadig viktigere rolle i norsk politikk de kommende åra.

Hardt ut mot hushaiene

Krever ny boligpolitikk: Aktivistkollektivet Reduser husleia. Foto: Guro Aaraasen.

BOLIGPOLITIKK

Åsne Hagen asne.hagen@gmail.com

– Måten man har snakket om og drevet med boligpolitikk på i mange tiår, trenger en sterk motreaksjon. Det er det vi vil være, sier Hanna Asefaw.

Hun er aktiv i kampanjen Reduser husleia, som også står bak Instagram-kontoen @min_drittleilighet. Aktivistene ble nylig valgt til Årets stemme 2020 i kåringa til Natt & Dag.

– Da første lockdown starta i fjor, begynte det tidlig å bli ganske klart hvem det ble forventet skulle være med på dugnad og hvem som skulle få slippe unna, sier Asefaw og viser til utleierne.

– Jeg syntes det var utrolig urettferdig at det var masse permitterte folk som satt igjen med en like stor hovedutgift: husleia. Jeg tok kontakt med noen kamerater og starta oppropet Reduser husleia i april, og skrev utkast til brev som folk kunne sende til sine utleiere. Det vi ba om og oppfordret til var egentlig veldig rimelig; at alle skulle være med på dugnaden, inkludert utleierne. Blant kravene i oppropet var at husleia for permitterte arbeidere måtte ned.

– Det skjedde ikke, men folk tok kontakt og ville bli med for å få til en mer varig endring. Vi danna et kollektiv.

På grunn av pandemien måtte de organisere alt på nett.

– Det er utfordrende å planlegge revolusjon over Zoom, ler Asefaw.

Jobber kollektivt

Hun understreker at alt arbeidet i kampanjen er kollektivt orientert.

– Jeg er initiativtaker, men alt vi gjør og alt vi har fått til – det har vi gjort sammen, i et ikke-hierarkisk fellesskap. Mye av innholdet på instaen vår, @min_drittleilighet, er basert på det folk sender inn. Vi er et kollektiv i vid forstand: de som følger og støtter oss, de som sender materiale, de som opplyser oss. For oss er Instagram blitt en viktig kanal for å drive informasjonsformidling om hvordan tilstanden egentlig er når det gjelder bolig i Norge, men det vi viser fram på sosiale medier er kun en brøkdel av arbeidet vi gjør.

Asefaw mener det er viktig å få folk til å forstå at dårlige leiligheter ikke er et individuelt problem.

– Det er ikke du som har vært uheldig eller dum fordi du ikke sjekket alle kriker og kroker med størrelsesglass før du flyttet inn. Dette er et strukturelt problem – et problem vi har eksponert og politisert. Vi viser aktivt til konkrete løsninger som kan og burde implementeres, sier Asefaw.

Stor respons

Ninthu Paramalingam, som også er aktiv i kollektivet, forteller om overveldende respons.

– Responsen har vært noe vi ikke forventet, men mengden har vært en bekreftelse på at saken berører mange liv. Vi håper å kunne strukturere oss slik at vi kan få inn flere, og på sikt organisere leietakere. Vi trenger vilje fra flere hold til å drive en radikal boligpolitikk og ta vare på leietakernes rettigheter.

Paramalingam peker på flere konkrete boligpolitiske tiltak:

– Vi prøver å tenke akutte løsninger, men vi tør også å drømme stort. Vi ønsker en boligsektor uten profitt. Det er verdt å kjempe for at alle har tilgang til et hjem og et verdig liv. Vi krever også et tilsyn som kan i større grad ivareta leietakeres rettigheter, maks husleiepriser per kvadratmeter, en stopper på hyblifisering, skatteordninger som gjør at folk ikke kan drive profitt av hjem og mye mer, sier Paramalingam.

– Pengene våre går til å betale bolighaier som er noen av landets rikeste menn, eller for å betale ned gjelda til andre. Uansett går pengene til noen andre, som tjener på våre grunnleggende behov for å ha et hjem. Husleieprisene bare øker og øker. Det er ingen reguleringer eller lover som beskytter oss mot den ville veksten på boligmarkedet som kun de rike tjener på.

Krever systemendring

Paramalingam påpeker at kampanjen dreier seg om mer enn å bare redusere husleia.

– Det handler om å kreve det vi vet vanlige folk fortjener. Det handler om at vi er drittlei av å bli satt til siden i alle debatter som direkte påvirker våre liv. Profitt må aldri komme før mennesker, og boligpolitikk har den siste tiden blitt en portal for å kunne løfte akkurat dette.

Den norske boligpolitikken har lenge hatt som mål at flest mulig skal eie sin egen bolig. Paramalingam advarer mot å henge seg opp i eielinja:

– Leietakere kommer alltid til å finnes, og det

Aktivist: Hanna Asefaw. Foto: Tale Hendnes/TekstLab.

Aktivist: Ninthu Paramalingam. Foto: Andrea Lyngholm.

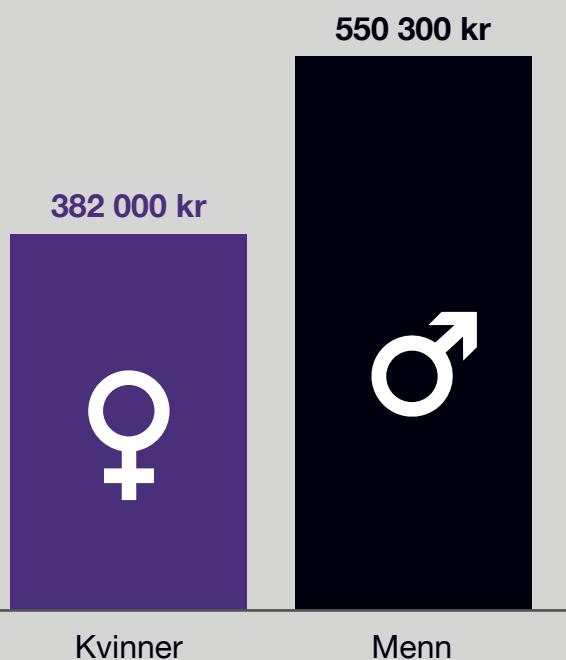
er derfor denne politikken ikke funker på sikt. Det finnes måter å leve gode liv uten å eie. Derfor er vi også lei av å få spørsmål om hva vi mener må til for at for eksempel unge skal enklere komme inn på boligmarkedet. Problemene vi i Reduser husleia tar opp, kommer ikke til å forsvinne selv om litt flere får tilgang på det private boligmarkedet. Vi trenger strukturendring og en ikke-kommersiell boligsektor. Det er også mulig å sikre leietakere gode kontrakter som garanterer langvarighet, og eierskap over sitt eget hjem.

– Norge lar nyliberalismen herje fritt også på boligmarkedet, og for å snu denne utviklingen trenger vi å kjempe hardt og drømme stort. Men det er inspirerende å se til andre europeiske byer og land, og hva kamerater har fått til der. Vi må fortsette å la oss inspirere, og fortsette kampen for en mer rettferdig boligpolitikk som tar vare på folk og ikke bolighaiene.

Verdens mest likestilte land?

Norge er verdens mest likestilte land, sies det. Men hva betyr det egentlig i praksis? I anledning kvinnedagen 8. mars har vi undersøkt hva tallene forteller oss om forskjellene mellom kvinner og menn i Norge.

Gjennomsnittlig brutto inntekt

Til tross for at mange flere kvinner enn menn tar høyere utdanning, tjener kvinner i gjennomsnitt 168 300 mindre i året enn menn.

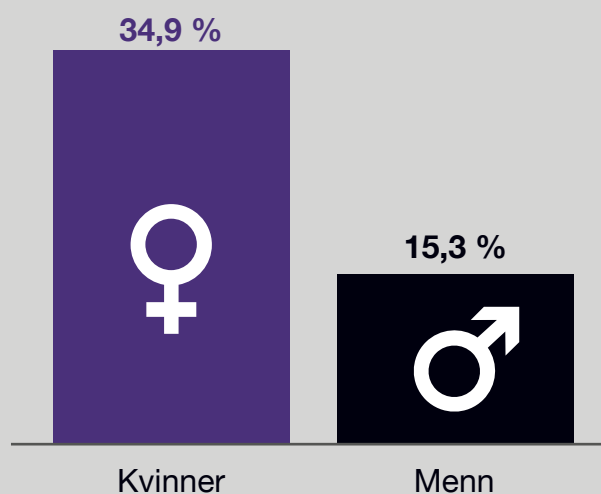
Tall fra 2018. Kilde: SSB.

17 % av alle kvinner har blitt utsatt for vold fra samlivspartner.

Har du vært utsatt for partnervold? Det finnes hjelp! Se krisesenter.com eller ring Vold- og overgrepslinjen: 116 006.

Kilde: Nasjonalt kompetansesenter om vold og traumatisk stress.

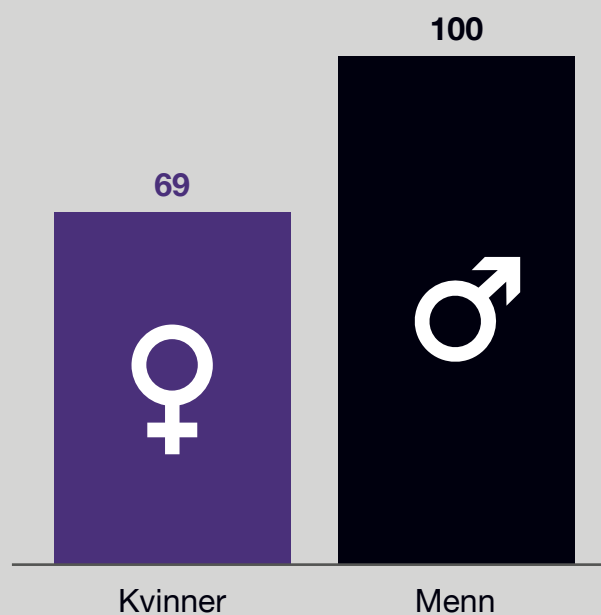
Sysselsatte som jobber deltid

Langt flere kvinner enn menn jobber deltid, mange av dem ufrivillig. Det gir lav inntekt, dårlig pensjon, mindre forutsigbarhet og hindrer økonomisk uavhengighet.

Tall fra 2018. Kilde: SSB.

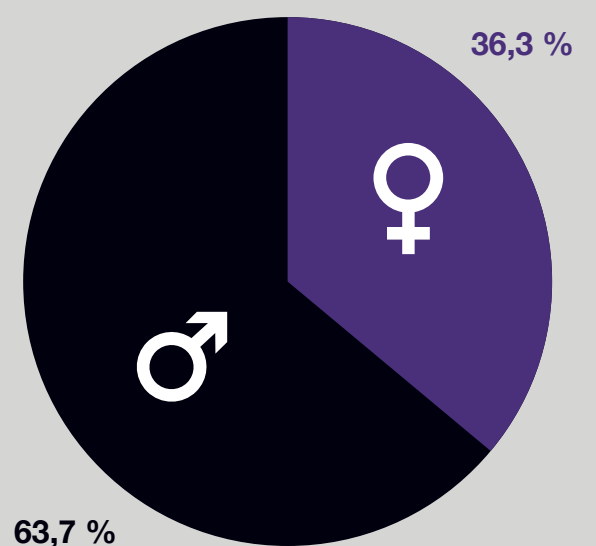
Stortingsrepresentanter

Aldri før har det vært flere kvinnelige stortingsrepresentanter enn etter forrige stortingsvalg. Likevel er det langt igjen før vi kan snakke om noen likevekt i maktas korridorer.

Kilde: Stortinget.

Kjønnsfordeling blant ledere

På tross av den vedvarende kjønnssegregeringen i både offentlig og privat sektor, har antallet kvinnelige ledere har gått noe opp det siste tiåret. Det kan ha sammenheng med at kvinner dominerer innen høyere utdanning.

Tall fra 2018. Kilde: SSB.

9 % av alle kvinner har vært utsatt for voldtekt minst én gang i livet

Har du vært utsatt for voldtekt? Det finnes hjelp! Se dixi.no eller ring Vold- og overgrepslinjen: 116 006.

Kilde: FHI.

Ubetalt arbeid

I aldersgruppen 25-44 år bruker kvinner i gjennomsnitt 1 time og 6 minutter (33 %) mer enn menn på husholdsarbeid enn menn.

Tall fra 2010. Kilde: SSB.

Regningene tar ikke ferie: Arbeidsløse må sikres rett til feriepenger, mener Rødt. Foto: Brage Aronsen.

– Arbeidsløse må få tilbake retten til feriepenger

– Dagpengemottakeres rett til feriepenger må gjeninnføres permanent, sier 2. nestleder i Rødt, Silje Josten Kjosbakken.

Det er lenge siden så mange arbeidsfolk har befunnet seg i en så fortvilt situasjon som under koronapandemien. I skrivende stund er 209 300 helt eller delvis arbeidsledige. Og da pandemien herjet som verst var tallet mye høyere. Nettopp derfor har debatten om dagpengemottakernes rett til feriepenger engasjert mange.

– Effekten av at stortingsflertallet fjernet dagpengemottakernes rett til feriepenger vil bli en regelrett forskjells-bombe hvis ordningen ikke gjeninnføres innen sommeren, sier Kjosbakken. Nå ser det imidlertid ut til at det kan komme en midlertidig løsning for de to neste somrene. I forbindelse med den siste krisepakka har FrP varslet at de ønsker å sikre at folk som har vært permittert og mottatt dagpenger skal få feriepenger både i sommer og neste sommer.

– Det er litt provoserende når FrP nå kommer susende inn fra sidelinja og plutselig skal være de arbeidsløses beste venn. Da Rødt foreslo å gjeninnføre feriepenger for dagpengemottakere

2. nestleder i Rødt: Silje Josten Kjosbakken. Foto: Lina Merit Jacobsen.

allerede i juni fjor, stemte FrP mot. Siden har FrP stemt mot dette forslaget en rekke ganger. Det var dessuten FrP som satt med den ansvarlige statsråden da dagpengemottakerne ble fratatt feriepenger i utgangspunktet.

– FrP vil dessuten bare ha dette som et midlertidig krisetiltak. Men regninger tar aldri ferie, og det blir ikke noe lettere å stå uten inntekt etter at koronakrisa er over. Rødt vil derfor gjeninnføre arbeidsløses rett til feriepenger, ikke som et koronatiltak men som en permanent ordning, sier Kjosbakken.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

Foreslår særskatt på koronautbytte

– Dugnadsånden vil få en alvorlig knekk hvis krisestøtta ender i lommene på rike eiere, sier Rødt-nestleder Marie Sneve Martinussen.

Klassekampen avslørte nylig at eierne av Dyreparken i Kristiansand tok ut ti millioner kroner i utbytte etter å ha mottatt 11,8 millioner i krisestøtte. Pengene ble sluset inn i andre selskaper eid av det svenske investeringselskapet Braganza.

– Helt siden de første krisepakkene kom på bordet har Rødt krevd utbytteforbud for selskaper som mottar krisestøtte. Vi advarte mot nøyaktig det vi nå ser skje, sier Sneve Martinussen.

– Krisestøtta skal redde selskaper fra konkurs og hindre at arbeidsplasser går tapt. Når stortingsflertallet ikke vil være med på å stille krav til selskapene som får krisestøtte, må vi finne andre mekanismer for å hindre at krisestøtte ender som utbytte. Derfor går vi inn for en særskatt på koronautbytte og tiltak for å hindre at eiendomsbaronene profiterer på krisa.

Konkret foreslår Rødt at utleiende skal innvilge 10-30 % reduksjon i husleie for å motta innbetalinger fra bedrifter som mottar krisestøtte. Partiet vil også innføre en midlertidig særskatt på 3 prosentpoeng

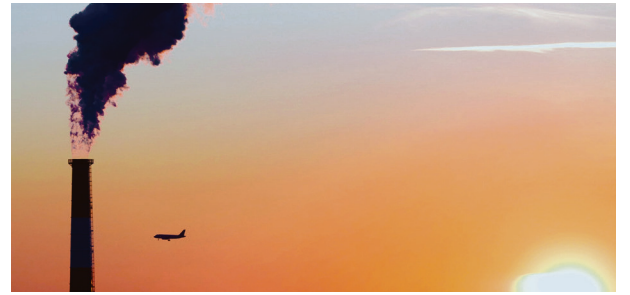

Rødt-nestleder: Marie Sneve Martinussen. Foto: André Løyning.

på overskuddene til selskaper som leier ut næringsseiendom. Ikke minst vil Rødt innføre en midlertidig ekstraskatt på utbytte fra selskaper som har mottatt statlig krisehjelp.

– Krisestøtta selskapene mottar er jo penger du og jeg har betalt inn gjennom skatter og avgifter. Det blir meningsløst å snakke om dugnad dersom vi lar noen tjene seg rike på krisa mens andre er kastet ut i arbeidsløshet og utrygghet.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

Ny klimaplan: Rødt vil kutte 60 % prosent av utslippene innen 2030. Foto: Thijs Stoop/Unsplash.

Rødt med offensiv plan for rettferdige klimakutt

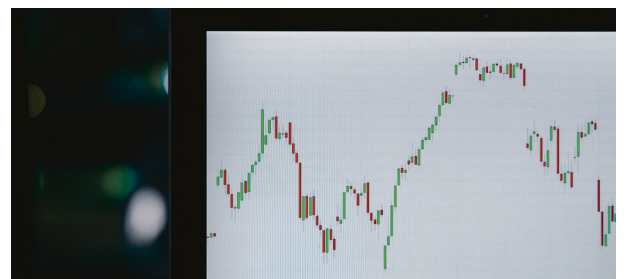
Utslippskutt på 60 prosent innen 2030, en progressiv CO₂-avgift, full stopp i leiting etter mer olje og forbud mot privatfly. Det er blant tiltakene i Rødts plan for rettferdige utslippskutt som monner.

– Det er like greit at opposisjonen nå viser hvordan en ny politikk kan se ut etter valget, og dette er Rødts plan for en rettferdig miljøpolitikk med utslippskutt som monner, sier Rødt-leder Bjørnar Moxnes til NTB.

– Vi har lagt fram en rekke tiltak som viser at det er mulig å ta klimagrep som er både kraftfulle og rettferdige. Disse tar vi med inn i Stortingets behandling av regjeringas klimamelding. Det er ikke ment som en uttømmende oversikt, men en plan som viser en tydelig retning, sier Moxnes.

Et av stridsspørsmålene blant de rødgrønne partiene handler om økning av CO₂-avgift. Arbeiderpartiet er for en økning, mens Senterpartiet stritter imot. Rødt går inn for en progressiv avgift. «Det må skje i sammenheng med kompenserende progressive tiltak basert på økonomi, miljøbelastning og distriktshensyn, slik at dette ikke blir enda en usosial avgift», heter det i den nye klimaplanen.

Brage Aronsen brage@roedt.no

Ikke i samme båt: De rike øker formuene sine under koronakrisa. Foto: MBM/Unsplash.

Krisa øker forskjellene

I den ferske rapporten *The Inequality Virus* viser den internasjonale humanitære organisasjonen Oxfam hvordan koronapandemien øker forskjellene globalt.

– Riggede økonomier sluser rikdom til en rik elite som seiler gjennom pandemien i luksus, sier Oxfam-sjef Gabriela Bucher til NTB.

– De som står ved pandemiens frontlinje – butikkarbeidere, helsearbeider og torghandlere – sliter med å betale regningene og få mat på bordet.

Selv om også de rikeste fikk seg en knekk da pandemien for alvor rammet verden i fjor, tok det ikke lang tid før de kom seg ovenpå igjen. For verdens 1000 rikeste mennesker tok det bare ni måneder før de hadde tjent inn igjen det tapte. For verdens fattige kan det komme til å ta over ti år, skriver Oxfam.

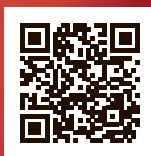
Rapporten anslår at verdens ti rikeste milliardærer i løpet av pandemien har økt formuene sine med 500 milliarder dollar til sammen. Samtidig har svært mange med lav eller middels inntekt blitt kastet ut i arbeidsløshet. En slik parallell forsterkning av de økonomiske forskjellene over hele kloden er aldri tidligere blitt registrert, ifølge Oxfam.

Brage Aronsen brage@roedt.no

ANNONSE:

Hjelp oss å lage tidenes valgkamp!

Gi av din tid, gi et engangsbeløp eller månedlige bidrag fram til valget. Kom i gang på fellesskapfungerer.no

Scan med mobilen for å gå til fellesskapfungerer.no

HVA SKJER?

4. - 7. mars
RØDTS LANDSMØTE
roedt.no/landsmote-2021

20. - 21. mars
LANDSMØTE I ATTAC
attac.no

25. mars
RØDT HJEMMEFRA
roedt.no/hjemmefra

9. april
LOS STUDENT- OG UNGDOMS-KONFERANSE
lo.no

24. april
SKOLERINGS DAG
roedt.no/skolering

30. april
RØDT HJEMMEFRA
roedt.no/hjemmefra

1. mai
ARBEIDERENES KAMPDAG
roedt.no/1mai

Tips oss om aktuelle arrangementer!
Send en e-post til brage@roedt.no.

ANNONSE:

Siste nummer av Gnist! Tema: Arabiske opprør - 10 år
Gnist-samtalen: Den lange arabiske våren
Engels, arbeiderkvinner og sosialistisk feminisme
Kampen for Finnheia // Blodpenger til vampyrene

Abonner på Gnist
100 kr for et år

Send mail til
gnist@marxisme.no
for bestilling.

www.marxisme.no

ANNONSE:

Studiebok:

FORSTÅ FOR Å FORANDRE

KUN
75,-

FORSTÅ
for å
FORANDRE

Bestill på:
marxisme.no

ANNONSE:

Aktuell bok:

DEN LANGE VAKTA

305,-

Liv Bjørnhaug Johansen
Den lange vakta
En historie fra et helsevesen på bristepunktet

Helsevesenet som rekordraskt omstilte seg til å håndtere en pandemi, var allerede underbemannet og på bristepunktet. Hvilke konsekvenser har det for oss og for samfunnet?

Bestill boka på manifest.no

Bli medlem i Rødt!

Send sms med «Rødt [navn] [din e-post] [din adresse]» til 2090 eller se roedt.no/innmelding

fb.me/roedt

[@raudt](https://twitter.com/raudt)

[@stemroedt](https://www.instagram.com/stemroedt)

Følg oss i sosiale medier for å oppdage mer om Rødt, få svar på det du lurer på og dele med vennene dine.

